

**TÜRK SOYLU YABANCILARIN TÜRKİYE'DE MESLEK VE
SANATLARINI SERBESTÇE YAPABİLMELERİNE, KAMU
VEYA ÖZEL KURUM, KURULUŞ VEYA İŞYERLERİNDE
ÇALIŞTIRILABİLMELERİNE DAİR KANUNUN
UYGULANMASI HAKKINDAKİ YÖNETMELİK**

Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi : 25/10/1982, No: 8/5488
Dayandığı Kanunun Tarihi : 25/9/1981, No: 2527
Yayımlandığı R. Gazetenin Tarihi : 14/1/1983, No: 17928
Yayımlandığı Düsturun Tertibi : 5, Cilt: 22, S. 3044

BİRİNCİ BÖLÜM
Genel Hükümler

Amaç:

Madde 1 – Bu Yönetmeliğin amacı; Türkiye'de ikamet eden Türk soylu yabancıların, yurt içinde ihtiyaç duyulan meslek ve sanatları serbestçe yapabilmelerine, Türk Silahlı Kuvvetleri ve Güvenlik Teşkilatı hariç olmak üzere, kamu veya özel kurum, kuruluş veya işyerlerinde çalıştırılabilmelerine ilişkin esas ve usulleri saptamak suretiyle uygulamaya yön vermektir.

Kapsam:

Madde 2 – Bu Yönetmelik, Türk soylu yabancıların, Türkiye'de serbestçe çalışmalarına, kamu veya özel kurum, kuruluş veya işyerlerinde çalıştırılabilmelerine izin verilmesine, mesleki kuruluş ve sosyal güvenlik kuruluşları ile ilişkilerine, hak ve yükümlülüklerinin düzenlenmesine ait esas ve usul hükümlerini kapsar.

İKİNCİ BÖLÜM

Çalışma İzni Verilmesine Ait Esaslar ve İzlenecek Usul

İzin Verilebilme Şartları:

Madde 3 – Bu Yönetmelik uyarınca kanunlarda Türk vatandaşlarının yapabileceği belirtilen veya Türk vatandaşı olma şartı aranan meslek, sanat ve işlerde Türk soylu yabancıların çalışma veya çalıştırılabilmelerine izin verilebilmesi için:

- 1) İçişleri Bakanlığınca kendilerine ikamet izni verilmiş olmak,
 - 2) Belirli meslek ve sanatlar için, özel kanunlarda aranan nitelikleri taşıdığını yetkili Türk makamlarından alacağı belgelerle kanıtlamış olmak,
 - 3) Eğitim durumunu gösteren yabancı okul veya fakültelerden verilmiş diplomalarının denkliğini Milli Eğitim Bakanlığınca onaylatmış bulunmak,
 - 4) O mesleği yapmasında güvenlik açısından herhangi bir sakınca bulunmamak ve durumu Bakanlar Kurulunca tesbit edilmiş esaslara uygun olmak,
 - 5) Yabancılar için açılacak özel kütüklerde nüfus kayıtlarını tesis ettirdiğini belgelemek,
 - 6) Mesleki kuruluşlara kayıtlı olmanın zorunlu bulunması halinde üyeliğini belgelemek,
 - 7) Yabancı ülkelerden alınmış kalfalık, ustalık veya dengi belgelerin Çıraklık Kurulunun görüşü alınarak denkliğine Milli Eğitim Bakanlığınca karar verilmiş olmak,
- Şarttır.**

İzin İçin Başvurma:

Madde 4 – Bu Yönetmelik uyarınca, kamu ve özel kurum, kuruluş ve işyerlerinde çalışmasına veya meslek ve sanatını serbestçe yapmasına izin verilebilmesi için, oturulan yer mülki idare amirliğine bir dilekçe ile başvurulması ve bu dilekçeye üçüncü maddede gösterilen belgelerden gerekli olanların eklenmiş olması şarttır. Dilekçede yapılacak iş açıkça belirtilir.

İllerde Emniyet Müdürlükleri, İlçelerde Emniyet Amirlikleri veya Emniyet Komiserliklerince, varsa eksiklikler tamamlandıktan sonra, emniyet noktasından da ilgilinin durumu incelenir ve hazırlanan dosya Valilik görüşünü belirten bir yazı ile İçişleri Bakanlığına gönderilir.

Resmi Kurum ve Kuruluşların İzin Talebinde Bulunması:

Madde 5 – Resmi kurum ve kuruluşlar da bağlı oldukları Bakanlık kanalı ile çalıştırmak istedikleri meslek personeline izin verilmesini isteyebilirler. Bu takdirde dördüncü maddede sözü edilen dosya, bu kurum veya kuruluşlarca hazırlanarak bağlı oldukları Bakanlık aracılığı ile İçişleri Bakanlığına gönderilir.

İzin Verilmesi:

Madde 6 – İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünde dosya incelenir, varsa eksiklikleri tamamlandırılır. Dışişleri ve ilgili Bakanlıkların da görüşü alındıktan sonra izin dileği hakkında karar verilir. Dileğin olumlu karşılanması halinde çalışma izni verilerek, ilgili yerlere bildirilir.

İzin Süresi ve Uzatılması:

Madde 7 – Bu Yönetmelik uyarınca ilgiliye, Türkiye'deki ikamet durumuna göre, belirli bir iş için iki yıla kadar çalışma izni verilebilir ve bu izin aynı sürelerle uzatılabilir. İzinin uzatılmasına ilişkin başvurular verilmiş iznin bitiş tarihinden iki ay önce yapılır. Yapılan işin değiştirilmek istenmesi halinde de yeniden izin alınır.

Verilen İzinin Sona Ermesi veya Geri Alınması:

Madde 8 – Verilen izin süresinin, yukarıdaki maddelerde belirtilen esaslar çerçevesinde uzatılması için başvurulmaması nedeniyle sona ermesi veya iznin geri alınması hallerinde, ilgili resmi veya özel kurum veya kuruluşlar, iznin bittiği veya geri alındığı tarihten itibaren ilgilinin işine son verilerek ilişkisini keser ve mahalli emniyet makamlarına derhal bilgi verirler.

Ancak, ilgili, izninin uzatılması için yetkili makamlara başvurduğunu ve henüz bir sonuç alamadığını belgelendirdiği takdirde, yetkili makamlarca bu istekle ilgili işlem sonuçlandırılıp tebligat yapılmaya kadar, kişinin çalıştırılmasına devam edilir ve bu durum yazılı olarak ilgili makamlara bildirilir.

Mesleki Kuruluşlara Girme:

Madde 9 – Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesine göre, kendilerine serbest çalışma veya bir kurum veya bir kuruluşta çalıştırılabilmeleri için izin isteminde bulunanlar, mevzuatta o mesleğin yapılması için bir mesleki kuruluşa üye olma zorunluluğu bulunduğu hallerde, üye olduklarını kanıtlayan belgeleri verdikleri takdirde kendilerine çalışma izni verilebilir.

Mesleki kuruluşlar, kayıt için başvuranları, Türk vatandaşlarına uygulanan şartlarla üye kaydederler.

Bu kişiler o meslek kuruluşunun genel kurullarına katılamayacakları gibi yönetim ve denetim kurulları gibi organlarına da seçme ve seçilme hakları yoktur. Ancak

meslek kuruluşlarına girmiş olmanın üyelere sağladığı bütün haklardan Türk vatandaşları gibi yararlanırlar. Bunlar diğer üyelerin tabi olduğu bütün yükümlülüklerle ve şartlara aynen uymak mecburiyetindedirler.

Mesleki kuruluşlardan çıkarılmış olmaları halinde, Türk vatandaşları için doğan sonuçlar bu üyeler içinde aynen geçerlidir.

Tabi Olacakları Mevzuat:

Madde 10 – Bu yönetmelik hükümlerine göre kendilerine serbestçe çalışma veya kamu veya özel kurum, kuruluş veya işyerlerinde çalıştırılabilme izni verilenler; personel, sosyal güvenlik, çalışma, çalıştırma, ücret, vergi, izin, sosyal haklar, sağlık kuruluşlarında tedavi ve işyeri statülerine ilişkin diğer konularda, aynı işlerde çalışan Türk vatandaşlarına uygulanan mevzuat hükümlerine tabidirler. Bunlar, Türk vatandaşı olmamaları nedeniyle yukarıda belirtilen konularda farklı bir işleme tabi tutulamazlar.

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 3 üncü maddesinin II nci fıkrasının A bendi hükmü saklıdır.

Türk Vatandaşı Olma Şartının Aranmaması:

Madde 11 – Bu Yönetmelik esaslarına göre, kendilerine çalışma veya çalıştırılabilme izni verilenler, bu izin süresince, sadece Türk vatandaşlarına hasredilen işleri de yapabilirler. Bunlar Doktorluk, Hemşirelik, Avukatlık, Mühendislik gibi meslekleri serbestçe veya kamu veya özel kurum, kuruluş veya işyerlerinde yapabilmek veya memur olabilmek için genel veya özel kanunların aradığı Türk vatandaşı olma şartından istisna edilirler.

Ancak bunlar Türk Silahlı Kuvvetlerinde veya Güvenlik Teşkilatlarında çalıştırılmazlar.

Kamu Kurum, Kuruluş ve İşyerlerinde Çalıştırılabilme Şartları:

Madde 12 – Çalıştırılabilmelerine izin verilen Türk Soylu yabancıların, kamu veya özel kurum, kuruluş ve işyerlerine alınabilmeleri, ilgili mevzuat hükümleri uyarınca, o göreve atanabileceklerde aranacak niteliklerin ilgilide bulunması ve atama için öngörülen usul ve formalitelerin yerine getirilmiş olmasına bağlıdır.

Türkiye'de ikametlerine izin verilmiş Türk soylu yabancılar, kamu veya özel kurum, kuruluş ve işyerlerinde personel ihtiyacının karşılanması amacıyla açılan yarışma ve yeterlik sınavlarına, Türk vatandaşları gibi, girme hakkına sahiptirler. Ancak bunların atanmaları çalışma izni verilmiş olmasına bağlıdır.

Özel Kuruluşlarda Çalıştırılabilme Şartları:

Madde 13 – Özel kuruluş ve işyerlerinde çalıştırılabilme şartları, çalışma mevzuatının öngördüğü usul ve esaslara tabidir.

Serbest Çalışma Şartları:

Madde 14 – Bu yönetmelik uyarınca serbest çalışma izni verilmiş olan Türk soylu yabancıların işyeri kurabilmeleri, muayenehane, büro ve yazıhane açabilmeleri Türk vatandaşlarına uygulanan hükümlere tabidir.

Mevzuatın öngördüğü izinleri almamış ve formaliteleri yerine getirmemiş olmaları halinde işyeri açamazlar.

Kişisel Hal Durumları ve Nüfus Kayıtları:

Madde 15 – Bu Yönetmelik hükümlerine tabi olan Türk soylu yabancılar, yabancı nüfus kayıtlarını tesis ettirmekle yükümlüdürler. Bunlara ait nüfus kayıtları,

Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Merkez Nüfus İşlemler Şubesinde açılacak özel kütüklerde tutulur. Nüfus kayıtlarının tesisi için hazırlanmış özel formlar ilgililerce, ellerindeki belgelere göre doldurularak imza edildikten sonra Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilirler. Bu formun doldurulmasına esas olan belgelerin noterden onaylı örneklerinin de evraka eklenmiş olması gereklidir.

Merkezde tutulan yabancılara ait nüfus kayıtları, kişinin Türk vatandaşı olduğuna karine teşkil etmez ve vatandaşlık için bir hak bahşetmez.

İlgilinin resmi kurum ve kuruluşlarda tutulacak dosya ve sicilleri bu kayıtlardan çıkarılıp verilecek örnekler esas alınarak düzenlenir.

İlgililer, medeni ve şahsi hallerinde meydana gelecek her türlü değişiklikleri, nüfus mevzuatı ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin olarak İçişleri Bakanlığınca çıkartılacak Yönergede belirtilecek esas ve usullere göre, nüfus idarelerine bildirmek ve nüfus kayıtlarına işletmekle yükümlüdürler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler, Yürütme ve Yürürlük

Diğer Bakanlık ve Kuruluşlarca Tutulacak Dosyalar:

Madde 16 – Kamu veya özel kurum ve kuruluşlarla işyerleri bu Yönetmelik uyarınca çalıştırdıkları yabancılar hakkında, mevzuatın öngördüğü dosya ve kayıtları tutup yürütürler.

Siyasi Haklarının Olmaması:

Madde 17 – Bu Yönetmelik uyarınca, Türk vatandaşları gibi, serbest çalışma veya kamu veya özel kurum, kuruluş veya işyerlerinde çalıştırılabilmelerine izin verilen Türk soylu yabancılara siyasi hiç bir hakları yoktur. Bunlar herhangi bir siyasi partiye üye olamazlar. Seçimlerde oy kullanamazlar. Siyasi Partiler lehinde veya aleyhinde propağanda yapamazlar. Bu amaçla yapılan çalışmaların hiç bir kademe ve aşamasında görev alamazlar.

Sendikalara Üye Olma:

Madde 18 – Çalışma veya çalıştırılabilmelerine izin verilen Türk soylu yabancılara mevzuatın öngördüğü esaslar çerçevesinde çalıştıkları resmi veya özel kuruluş ve işyerleriyle ilgili sendikalara üye olabilirler.

Yürürlük:

Madde 19 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme:

Madde 20 – Bu Yönetmelik hükümleri Bakanlar Kurulunca yürütülür.